

Stimați colegi,

Ne aflăm astăzi la Alba Iulia, oraș istoric, cu multiple semnificații în ceea ce privește unitatea națiunii. Ceea ce a dus la această unitate, a fost un ideal comun, care a dat oamenilor forța necesară înfăptuirii Marii Uniri.

Sărbătorim în fiecare an, la data de 24 iunie, Ziua Avocatului Român, care are la bază tot un ideal comun, și anume acela al avocaților, care în urmă cu 152 de ani au realizat că numai uniți într-un corp profesional cu valori și principii comune le va da forța pentru înfăptuirea dreptății în această țară. În 1864 a intrat în vigoare Legea pentru constituirea Corpului de Advocați, act normativ care a pus bazele avocaturii moderne și a fost prima lege care a consacrat organizarea profesiei într-un corp unitar. Această unitate s-a concretizat într-un spirit vizionar, care constituie temelul avocaturii și în zilele noastre.

Celebrăm astăzi valorile transmise de predecesorii noștri, unitatea profesiei bazată pe aspirația pentru adevăr și dreptate, pe principiile fundamentale pe care s-a construit profesia noastră.

Și iată că, printr-o fericită coincidență, ne aflăm și într-un cadru în care împărtășirea valorilor comune ale avocaților depășește granițele țării. Tot aici, la Alba Iulia, are loc cel de-al XXX lea Congres al Uniunii Avocaților Europeni, la care sunt prezenți avocați și alți profesioniști ai dreptului din toate colțurile Europei. Tema acestui Congres este "Provocările cu care se confruntă avocatul în Europa secolului XXI".

Da, sunt provocări, foarte multe provocări, de neimaginat cu doar câțiva ani în urmă! Provocările asupra profesiei se globalizează și sunt convins că inclusiv colegii noștri din alte țări, prezenți aici, le vor recunoaște. În condițiile expansiunii terorismului și a crimei organizate, păstrarea unui echilibru între drepturile fundamentale ale cetățenilor a devenit o misiune extrem de dificilă atât pentru autorități, în procesul legislativ, cât și pentru avocați și magistrați.

Mecanismele prin care sunt apărate drepturile fundamentale – dreptul la apărare, dreptul la un proces echitabil - se dereglează sub presiunea unor evenimente dramatice tot mai frecvente, care schimbă din temelii prioritățile și perspectivele legislative.

Am văzut deja că atât în România cât și în restul lumii catastrofele sunt cele care aduc mari reforme legislative. Numai că în aceste condiții, sub presiunea marilor emoții cauzate de astfel de evenimente, prezumția de nevinovăție, una dintre principalele arme ale apărării, devine o sintagmă lipsită de conținut. Oricine este arătat cu degetul în spațiul public devine suspect de drept! Este extrem de greu să dai credibilitate argumentelor pentru clientul tău, când acesta este supus deja oprobriului public prin media, când este condamnat deja de opinia publică.

Apare o justiție paralelă, în afara sălilor de tribunal, în care acuzarea și apărarea duc un război publicitar, în care forța care are PR-ul mai puternic câștigă. În acest război, care incită la răzburare, profesia de avocat este atacată implicit. Suntem în permanență sub presiunea oprobriului public, alături de clienții noștri prezumați vinovați. Argumentele raționale, tehnice pălesc sub marea forță a emoțiilor publice.

Trăim într-o epocă a diseminării instantanee a informației în toate colțurile lumii. Nu mai avem timpul de altădată pentru "pregătirea apărării" când ne trezim cu acuzarea gata făcută în media, înainte chiar de orice acuzare oficială, în timpul perchezițiilor la care asistă mulțimea, la scara casei în care se efectuează.

Din păcate, chiar și discursul politic anticorupție conține în anumite cazuri și elemente de propagandă împotriva profesiei de avocat, acuzată că apără criminalii, teroriștii, hoții, prezumați deja vinovați și nu drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor.

Confuzia planează asupra principiilor de drept și ale apărării care erau de la sine înțelese până nu de mult atât de către legislativ cât și de către toți cetățenii. Puțini mai sunt aceia care realizează că fiecare om are dreptul la apărare atunci când apărarea este ea înseși acuzată, când prezumția de nevinovăție este sacrificată pe altarul unei justiții paralele, care este, de fapt, o injustiție. Scopul pentru care au fost setate principiile fundamentale ale profesiei, în special secretul profesional, este distorsionat în scopuri propagandistice.

Iată cu câte controverses s-a confruntat proiectul de modificare a legii nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, în care am dorit să întărim anumite garanții în apărarea justițiabilului. Câte acuze nefondate au fost aduse acestui proiect și culmea, astfel de acuze au provenit de la oameni prezumați că înțeleg principiile pe care sunt construite apărarea și justiția în general.

Unul dintre principiile fundamentale, cel al secretului profesional, care a stat dintotdeauna la baza credibilității avocatului este atacat, poreclit

”superimunitate”, calomniat că ar fi un tertip menit să ascundă complicități ale avocaților cu clienții lor. În ultima vreme, aproape că nu a trecut zi să nu apară vreo ”calomnie” la adresa proiectului de lege și implicit a profesiei.

Chiar și hotărâri CEDO care validează, de fapt, conformitatea Proiectului de modificare a legii 51/1995 cu Convenția europeană au fost interpretate distorsionat și trunchiat, ca argument împotriva proiectului. Este vorba de hotărârea CEDO din 16 iunie 2016, în cauza Versini-Campinchi și Crasnianski contra Franței, care confirmă exact ce se prevede în proiect: faptul că principiul secretului profesional este setat pentru a se asigura principiul egalității de arme în apărarea justițiabilului, nu a avocatului, și că avocatul nu poate fi apărat prin aplicarea principiului confidențialității comunicărilor avocat client, atunci când el însuși devine suspect pentru săvârșirea unor fapte penale.

Trăim așadar vremuri în care provocările la care este supusă profesia au dobândit un caracter de permanență și provin din cele mai neașteptate surse. Nu putem spera că într-un anumit termen le vom rezolva pe toate și ne vom putea vedea de treabă liniștiți.

Iată că nici nu am scăpat bine de plaga avocaturii paralele, una dintre marile probleme care ne-au măcinat ani la rând, că au apărut alte agresiuni la adresa profesiei și de data aceasta sunt **lovituri la temelie, la principiile fundamentale.**

Ne luptăm cu atacuri la principiul independenței avocatului prin tendințele de recalificare a activității acestuia în activitate dependentă. Ne luptăm cu atacuri până și la principiile onestității și loialității față de client. Cum altfel pot fi catalogate presiunile care se fac asupra avocaților de a-și denunța clienții, inclusiv prin instrumente legislative? Recent, Ministerul Finanțelor a pus în dezbatere publică un proiect de modificare a codului de procedură fiscală în care se dorește introducerea obligației avocaților de a informa zilnic ANAF cu privire la operațiunile în lei sau valută, despre care au luat cunoștință cu ocazia desfășurării activității, a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 15.000 euro. Astfel de dispoziții au existat și în proiectul inițial al noului cod de procedură fiscală, însă în urma repetatelor apeluri ale UNBR au fost eliminate din varianta finală a codului. Am făcut din nou un apel pentru eliminarea acestor prevederi care încalcă grav secretul profesional deoarece obligația de raportare către ANAF a operațiunilor care depășesc un anumit plafon valoric transformă avocații în agenți administrativi și știrbește grav independența profesională a avocatului.

Prin urmare, **provocările actuale vin direct la adresa principiilor fundamentale ale profesiei**. Aruncarea în derizoriu a acestor principii pe care s-a construit avocatura înseamnă distrugerea încrederii în avocat și implicit distrugerea profesiei.

Anul acesta a apărut și știrea că primul robot-avocat din lume, creat de IBM, a fost "angajat" de o companie din SUA! Mulți dintre dumneavoastră vor zâmbi ironic la așa o știre, dar lucrurile sunt destul de serioase. Fără toate aceste principii tot mai des atacate -principiile confidențialității, loialității, onestității – avocatul e tot un robot.

Astăzi, de Ziua Avocatului Român este momentul să ne gândim profund la principiile noastre comune și să ne unim forțele pentru a le apăra dacă nu vrem să fim înlocuiți de "roboți".

Nu mai putem face planuri pe termen lung întrucât imprevizibilitatea și hazardul sunt caracteristici ale vremurilor pe care le trăim.

Însă putem avea o viziune a ceea ce vrem să fim pe termen lung. E nevoie de o viziune unitară pe care numai unitatea profesiei o poate da!

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

avocat dr. Gheorghe Florea